

а к а д е м і ч н а ПАНОРАМА

Інформаційне видання Національного університету «Києво-Могилянська академія» Квітень 2006

Тетра Пак Україна - НаУКМА:

філософія співпраці - довіра, відкритість, поступ

Тетра Пак Україна продовжує традицію тісної співпраці з університетом - починаючи з 2006/2007 навчального року, компанія впроваджує щорічну стипендію для професорсько-викладацького складу кафедри філософії Факультету гуманітарних наук НаУКМА (Презентація проекту відбудеться в кінці травня).

Заснування цього Стипендійного фонду - ще один вагомий прояв підтримки з боку компанії соціального розвитку. А це є, в свою чергу, невіддільною частиною корпоративної філософії Tetra Pak. Компанія робить цим внесок у розвиток освіти, ринку, творення здорової ділової атмосфери в Україні, ділиться своїми знаннями, досвідом і прикладом ведення бізнесу, його основними ціннісними орієнтирами: свобода та відповідальність, партнерські відносини із замовниками, постачальниками і колегами, творчість і новаторство, робота для задоволення, довгострокові перспективи.

В'ячеслав Брюховецький:

«Київрада - не ринг для політичних боїв»

Лідер виборчого списку Київського блоку «Наша Україна», президент Національного університету «Києво-Могилянська академія» професор В'ячеслав Брюховецький заявив про складення повноважень депутата Київської міської ради, оскільки вважає неприпустимим перетворення вищого представницького органу столиці на арену для політичних конфліктів.

«Я свідомо відмовився від пропозиції увійти до парламентського виборчого списку Блоку «Наша Україна», оскільки не хотів брати участь у політичних протистояннях, неминучих у будь-якому парламенті. Я сподівався, що Київрада, яка покликана займатися конкретними питаннями життя та добробуту киян, буде вільною від політиканства», — зазначив В'ячеслав Брюховецький. — Сподіваюся, що за допомогою киян мої колеги з фракції «Наша Україна» все-таки зможуть забезпечити стабільну і конструктивну роботу Київради на благо Києва, а я сприятиму їм у цьому як член Ради партії «Наша Україна», — сказав В. Брюховецький.

Прес-служба Київської організації партії «Наша Україна»

Публічна лекція в НаУКМА Івана Сергієнка

Публічна лекція Почесного доктора НаУКМА Івана Сергієнка на тему «Основні наукові напрями розвитку сучасної інформатики». 12 травня. Початок об 11:40. 1-й корпус НаУКМА, ауд. 217, вул.Сковороди,2. Організатори-факультет інформатики, відділ зв'язків із громадськістю НаУКМА, тел. 417-82 15.

cv_sergienko502.doc

Майстер-клас Філіпа Котлера «Маркетинг у новій економіці»

19 травня 2006 року в Києві відбудеться історична подія у сфері маркетингу. Києво-Могилянська Бізнес-Школа організовує майстер-клас Філіпа Котлера – фундатора класичної маркетингової теорії та безперечного гуру з маркетингу.

Детальніше: kmbs.com.ua/kotler_sviilana@kmbs.com.ua [044] 490 6635
Світлана Стебельська

У нашому випуску

«Основні наукові напрями розвитку сучасної інформатики»

Стор.9

Чорнобиль. 20 років по тому

У дзеркалі трагедії уповільненої дії

Стор. 5, 6

Національна освітня політика як ключовий чинник націотворення в Україні

Стор. 3, 4

Україна відбулась у цілому світі

Стор.7

Дарунок
В. Брюховецького

На обговорення

Оскільки специфіка українського лінгвоциду, застосованого до української мови в період 1930-1980-х рр., полягала в офіційній практиці обмеження функцій української мови з одночасним авторитетним втручанням в її внутрішні ресурси з метою знищення її як самобутнього мовного утворення, нинішній час поставив перед українським суспільством два завдання – розширити сфери вживання української мови і переглянути принципи її правописного, термінологічного, лексикографічного нормування й кодифікації (*Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциду: Док. і матеріали / Упор. Л. Масенко та ін. - К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2005*)

Відкритий лист студентам Могилянки

Звернутися до вас, студентської могилянської громади, нас змушує тривога за українську мову і її повноцінне функціонування. Прикро, але факт: українська мова в Україні «латинізується». Вона звучить в аудиторіях та класах, але все рідше – в коридорах, на вулицях, у місцях відпочинку молоді. Сфера її побутування в студентському середовищі звужується, як шагренева шкура, – і чи варто втішатися тим, що в Могилянці справи трохи кращі, ніж в інших університетах столиці?

За даними останнього перепису населення, 10 відсотків українців визнали своєю рідною мовою російську. Якщо така тенденція наростатиме, то в недалекій перспективі українську мову наздожене гамлетівське питання: «Бути чи не бути?» Відповідь на нього – це випробування для нації. Було б дивно і прикро, якби українці виявилися першими (чи одними з перших), хто зрікся рідної мови.

Коли частина з вас у спілкуванні з ровесниками переходить на російську, то таким чином *volens-nolens* відбувається закріплення тієї великої несправедливості й кривди, яка була завдана українській мові протягом віків. Петро І, Катерина ІІ, міністр Валувєв, Столипін, Струве, Сталін, Суслов, Маланчук можуть із того світу аплодувати: «Ну, що – чия взяла?» А з ними аплодуватимуть і сучасні жириновські, яким так само хочеться, щоб від української мови залишився хіба що акцент.

Українська мова – репресована мова. Її забороняли, витісняли, за неї розстрілювали або ж відправляли в табори. Чи можна забувати про це, тим паче – багатомовним студентам Києво-Могилянської академії? Щось подібне було в історії чехів, – але вони вистояли, не піддалися онімеченню. Русифікували поляків, – проте й вони зберегли себе. А євреї взагалі зуміли

відродити свою мову з майже цілковитого небуття!

Ми теж неубієнна нація. Це засвідчено історією. Нас могло вже не бути, але ми є. Всупереч нищенню, заборонам й асиміляції. Як одну з найбільших коштовностей нам передано й нашу мову. Бережімо й розвиваймо її. Спілкуймося нею повсюди і повсякчас. Знаймо, що її майбутнє залежить від кожного з нас, від нашої гордості, любові й відповідальності. І хай не покидає кожного з нас голос внутрішнього імперативу: «Якщо не я, то хто?»

Президент НаУКМА

В.Брюховецький

Віце-президент

із науково-навчальних студій

В.Панченко

Віце-президент

із навчальної роботи

В.Моренець

Віце-президент із розвитку

Н.Шумкова

Віце-президент з міжнародного співробітництва

К.Максим

Віце-президент

із стратегічного планування

Н.Шульга

Декан ФГН

О.Щербак

Декан ФПвН

А.Мелешевич

Декан ФІ

М.Глибовець

Декан ФПРн

І.Вишенська

Декан ФСНСТ

С.Квіт

Декан ФЕН

Ю.Бажал

Декан з роботи зі студентами

О.Третьякова

Директор Наукової

бібліотеки НаУКМА

Г.Ярошенко

Дошки оголошень університету

Дошки оголошень університету. На території закладу їх кілька. До речі, розміщують на них повідомлення не тільки спудей, а й викладачі, методисти кафедр. Запрошую наших читачів обійти їх і прочитати деякі повідомлення. Висновки запрошуються самі.

«Збудник пташиного грипу чуттєвий до температури і дезінфекантов» (окрім слова «чуттєвий», яке аж ніяк не можна вживати в такому значенні, «дезінфекантов» має «російське» закінчення «-ов»).

«Всіх, хто включився у Всеукраїнський конкурс...» (правильно – «взяв участь», «долучився до участі» в конкурсі).

«Акції пов'язанні з громадським життям...», «Матеріал вже є, треба тільки сісти й опрацювати...» (Що викликає таке перекручене написання слів «пов'язані» та «опрацювати» – сміх чи сльози?!)

«Толерантне відношення з боку компанії...» (замість «відношення» треба написати «ставлення»).

«Дослідження повинно включати...» (оскільки «включати», звичайно, русизм, варто згадати чарівне українське слово «міс-тити»).

«Проекти за наступними пріоритетними напрямками...» (знову ж таки, русизм. Українська мова має чудовий відповідник – «за такими напрямками»).

Ми раді запросити вас улітку в Чеську Республіку для участі в міжнародному таборі молодих волонтерів в місті Колін. У цьому реченні ми знайшли кілька стилістичних помилок. Автори не знають чергування приголосних. Правильне написання: Ми раді запросити вас улітку до Чеської Республіки для участі в міжнародному таборі молодих волонтерів у місті Коліні.

Квартира умебльована та має всім зручності.Цей ребус також можна читати по різному.

Коли ж ми навчимося розповідати про щось не «на мові», а рідною, правильною українською мовою?! Як бачимо, щоб виплекати у спудеях НаУКМА любов та знання мови, треба ще довго і нещадно полоти бур'ян, що буїно проростає на наших дошках оголошень.

Стратегічні проекти

Якщо взяти до уваги множинність дискурсів щодо націотворення в Україні та численність проектів метатворення української нації постає складне неунікне питання: що ж робити? Яким чином можна солідаризувати націю, що на сучасному етапі свого розвитку абсолютно позбавлена єдиної націотворчої тотальності, а натомість має формуватися в умовах існування доволі різних підходів і світоглядних позицій щодо її ества та майбутнього? Яким

вища освіта, по-перше, швидкими темпами комерціалізується, а по-друге, лише загальна середня освіта є загальнообов'язковою, і формально кожна дитина має пройти хоча б базовий рівень середньої загальноосвітньої школи. Всі теоретики націотворення писали про засадничу роль загальнообов'язкової шкільної освіти в справі формування національно інтегрованої спільноти. Зрозуміло, що успішність національних за духом виховання та освіти залежить

цінностей в умовах домінування есхатологічного дискурсу щодо націотворення, як це є на Західній Україні, та в умовах ретрорадянського, проросійського (космополітичного) дискурсу, як це є у Східній Україні.

Аксіокатастрофізм, оприятлений в системі національної освіти на сучасному її етапі, є не стільки наслідком браку ціннісних інтеграторів для освітньої сфери, скільки непродуманим, незваженим їх застосуванням.

Феномен «укрмовички» породжений тим, що абсолютно чужорідні символи, цінності, культурні

Національна освітня політика як ключовий чинник націотворення в Україні

З 10 жовтня 2005 року стартував проект «Україна чи Малоросія?» – спільний проект Всеукраїнської громадської організації «Клуб імені Євгена Чикаленка» та НаУКМА. Тематико-дослідницький простір цього наукового проекту окреслений всюдисущим питанням українського життя-буття «Україна чи Малоросія?». Відповідь на нього студенти старших курсів, а також магістри та аспіранти НаУКМА даватимуть у межах різних науково-методологічних та предметних дискурсів – соціології, політології, психології, права, історії України, української літератури, лінгвістики, культурології. Серед конкурсних робіт є дослідження і Жанны Безп'ятчук, ФСНТ-4

чином можна витворити єдину націотворчу тотальність на противагу окресленій п'ятикомпонентній множинності; тотальність, аналогічну тій, яка, скажімо, утверджена в націотворчому дискурсі Чехії та Польщі? Для того, щоб давати відповіді на ці питання, варто обов'язково зважити на один принциповий аспект проблеми. Так зване «запізніле націотворення» в Україні, зрозуміло, із націотворенням в країнах Західної та Центральної Європи може порівнюватися лише в рамках діахронного компаративного аналізу. Умови націотворення в сучасному світі якісно, суттєво, глибинно різняться від аналогічних умов XVIII-XX століть. Загальна військова повинність, доволі закритий внутрішній ринок країни, національні засоби масової інформації, автономна внутрішньодержавна транспортно-комунікаційна система – всі ці атрибути та інструменти націотворення були в арсеналі націй XIX-XX століть, але невпинно виходять з-під контролю націй XXI століття, частково нівелюючись як такі (загальна військова повинність), частково втрачаючи свою національну природу й перетворюючись на транснаціональні та інтернаціональні феномени (внутрішній ринок країни). Єдиним оплотом, опертям та все ще добре контролюваним інструментом націотворення в Україні може залишатися система національної освіти. Причому, в першу чергу, це система національної загальної середньої освіти, оскільки

від того, наскільки виховання й ціннісні орієнтири, отримувані дитиною в сім'ї, витворюють належне підґрунтя для активної рецепції того, що пропонує школа. Але все ж таки навіть сама по собі національна середня школа є стратегічно найрелевантнішим плацдармом українського націотворення. Специфіка й обсяг роботи не передбачають глибокого прикладного аналізу публічної освітньої політики в Україні. Зрештою, це завдання великого кола експертів. Натомість хотілося б зробити ряд базових зауваг та ідейних акцентів загального, філософського характеру.

Стратегічним прорахунком Народного Руху і неунікною хибою помаранчевої революції як проектів націотворення й національної солідаризації було те, що вони не узгоджувалися з особливостями різних регіонів України. Доки український національний романтизм засліплено поділятиме Україну на правильну, національно свідому й неправильну, російськомовну, несвідому національно, патологізуючи й заперечуючи останню, доти не варто навіть мріяти про національну солідаризацію в Україні. Спроби, що здійснювало Міністерство освіти і науки України, виробити єдиний уніфікований підхід до викладання всіх дисциплін, включно з історією України, українською мовою і літературою, є апріорі хибними. Не можна пропонувати й популяризувати в однаковій подачі та з однаковими поясненнями національні

коди переносяться на непідготовлений ґрунт. Україна – не Польща і не Росія. Допоки ми маємо щонайменше п'ять різних трактувань національного буття й відповідно п'ять різних національних ідентичностей, доти уніфікована система навчальних програм в умовах загальної кризи всієї освітньої системи не виховуватиме нового солідарного покоління українців. Вона, як і раніше, робитиме це лише в Західній і Центральній Україні.

Американський експерт з освітньої політики Міхаель Аппл наголошує: «...We need to take seriously the probability that only by focusing on the exogenous socioeconomic features, not simply the organizational features, of successful schools can all schools succeed». Тобто і в американських умовах чинник регіональної та локальної соціо-економічної диференції є актуальним. На нагальній потребі системної регіональної диференціації в реалізації освітньої політики в Україні наголошують і автори одного з небагатьох ґрунтовних, комплексних аналітичних оглядів освітньої політики України («Стратегія розвитку освіти в Україні: проблеми і перспективи», опублікована в журналі «Психологія і суспільство», 2005 №2): «Не може бути єдиної загальної для всіх схеми освітнього округу: регіони України мають свої відмінності і треба виробити індивідуальні підходи і розробити відмінні правила... на основі вивчення місцевих особливостей». Ідею створення освітніх округів по всій території України розглядають експерти як ключовий елемент реформування національної освітньої системи. Нормативно статус такого поняття як освітній округ на сьогодні не врегульовано. Головна ж ідея полягає в тому, що географічно, геокультурно,

Продовження на наступній стор.

Стратегічні проекти

історично близькі середні навчальні заклади, особливо в сільській місцевості об'єднуютимуться задля всебічної співпраці, обміну досвідом, зокрема задля спільної роботи над навчальними планами, раціонального використання наявних на локальному й регіональному рівні ресурсів, зрештою, задля вироблення консолідованої позиції щодо актуальних питань поточної освітньої політики держави.

Напрочуд ілюстративним щодо слушності твердження про визначальний вплив на освітню сферу рівня та стану суспільного добробуту буде порівняння двох аналітичних матеріалів щодо найважливіших проблем шкільної освіти, один із яких підготував американський експерт Міхаел Анпел «Creating Difference: Neo-Liberalism, Neo-Conservatism and the Politics of Educational Reform», а другий – російський експерт Є. Захарченко «Особенности современной социально-педагогической ситуации». Відмінність між проблемною спрямованістю матеріалів просто-таки разюча. Якщо американський автор аналізує проблему узгодження між собою освітньої політики маркетинга освітньої сфери, заохочуваної неолібералами (демократами), та політики консервативної модернізації системи шкільної освіти, здійснюваної консерваторами, то російський автор присвячує весь свій матеріал розгляду соціальних, демографічних, економічних проблем, з якими стикається російська середня школа. Останні охоплюють депопуляцію населення, дитячу безпритульність, сирітство, неблагополучність сімей, наркоманію, сімейний алкоголізм, бідність тощо. Якщо американський автор переймається проблемою забезпечення рівних прав на здобуття освіти для всіх громадян незалежно від раси, статі та матеріальних статків батьків, то російський автор песимістично змальовує картину спорожнілих класів. Загальна акцентуація фахівців із освітньої політики досить таки промовисто демонструє те, що освітня система в колишніх радянських республіках переживає стадію спаду.

І Україна наразі не відрізняється особливо від Росії. Брак нових ідей і чітких стратегій освітньої політики не залишає освітянам нічого іншого, як посылатися на депресивність своїх регіонів і на важку демографічну ситуацію. Однак в умовах об'єктивно наявного зубожіння освітньої сфери в цілому та її працівників, зокрема, що тривало в

Україні впродовж останніх чотирнадцяти років, сподіватися на інше не варто. Що ж робити? Як вийти із цього зачарованого кола?

Якщо подивитися на українську освітню систему крізь призму синергетичного підходу та методу, то з'ясується, що, починаючи з 1989 року по 2006 рік, система національної освіти України перебувала в затишній стадії спаду, що наближала її до неминучої для будь-якої системи, що самоорганізується, точки біфуркаційного вибору, тобто вибору подальшого шляху розвитку, що має перевести освітню систему в стадію піднесення, тобто запровадження нового порядку. На даний момент українська освітня система, зокрема і система загальної середньої освіти, перебуває в точці біфуркаційного вибору. І якщо хтось береться стверджувати, що насправді вже почався етап піднесення, то це є класичний прояв політичного популізму.

Презентована у 2005 році «Концепція реформування освіти України» дає лише деякі відповіді на питання про те, в якому напрямі від точки біфуркації треба рухатися. Ймовірно, найсуттєвіша відповідь – це задеклароване в Концепції завдання поступового збільшення до 2010 року бюджетного фінансування освіти до 10 % від дохідної частини Державного Бюджету України. Але потрібно рішуче наголосити на тому, що піклування лише про фінансування освіти на тлі не наповненої конкретними імплементаційними механізмами риторики державних програмних документів щодо освітньої політики ніколи не гарантуватиме того, що Україна матиме систему дійсно національної освіти не за формально-правовим визначенням, а за ціннісно-символічним наповненням. Добре й цікаво представлена національна аксіологія, фахово адаптована до регіональної специфіки, що інтеріоризується в процесі соціалізації особистості, закладає основу для формування національної ідентичності особистості. Для того, щоб українська школа була спроможна виконати це завдання, окрім кардинальних змін у її фінансуванні, доцільно застосувати досвід у цій царині європейських країн, Канади, США. А саме дві базові стратегії – так звана консервативна модернізація і неоліберальна маркетингізація середньої школи. Вибір на користь лише однієї з них себе не виправдовує, особливо в умовах українського націотворення. Освітня політика консервативної мо-

дернізації передбачає запровадження чітко детермінованої державою системи знань, цінностей, символів, належним чином оформлених і систематизованих у форматі навчальних програм, педагогічної практики. Обрана національного державою конкретна аксіологічна матриця накладається на освітній простір.

Консервативна модернізація обстоює дисципліну, викладання «християнської етики». Звісно, на адресу такої освітньої політики можуть бути висунуті звинувачення в ідеологізації освіти й навіть у тоталітарних методах. Насправді такі закиди є не більше, аніж популістською риторикою. Термін «державна політика щодо шкільних підручників» нікого не лякає у США та Європі (англ. – textbook policy). Але безроздільна домінація консервативної модернізації в розробленні та здійсненні державної публічної політики, явно, не узгоджується з принципом децентралізації управління освітою. Тому паралельно з цією стратегією має реалізовуватися стратегія маркетингізації освітньої сфери, тобто запровадження ринкових правил гри для середніх навчальних закладів. Безперечно, що її реалізація потребує фахівців із освітнього менеджменту, яких поки що в Україні вкрай бракує. Умови відносно вільної ринкової конкуренції стимулюватимуть середні навчальні заклади до постійних інновацій, залучення додаткових позабюджетних коштів, розбудови інфраструктури. Приклад реалізації такої стратегії - запровадження загальнонаціональних обов'язкових тестів і на основі результатів їх складання рейтингу середніх навчальних закладів на регіональному та всеукраїнському рівні. Зрозуміло, що практична реалізація таких стратегій в освітній політиці є напрочуд складною, але цілком досяжною. І саме такий підхід стимулюватиме навчальні заклади об'єднувати свої зусилля задля того, щоб витримати конкурентний ринковий тиск.

Образно висловлюючись, якщо держава Україна буде не успішною в своїй освітній політиці, вона буде не успішною і в своєму націотворенні. В глобалізованому світі національна школа залишається все ще оплотом національного виховання та майданчиком для презентації національних цінностей усім громадянам держави, оскільки саме через систему національної освіти в ідеалі мають пройти всі члени національної спільноти.

Жанна Безп'ятчук,
студентка НаУКМА

Чорнобиль. 20 років по тому

Чорнобиль: життя «до» й «після»

Чорнобильська трагедія належить до тих подій, справжнє значення яких для нашої нації й для людства ми, можливо, ще тільки починаємо осягати, адже 20 років — занадто короткий строк, аби суспільство хоча б «у першому наближенні» усвідомило, як змінила ця катастрофа наше життя. Зрозуміло одне: проблеми гігантські. І крім суто технічних, із кожним роком на весь зріст постає колосальний комплекс питань соціо-гуманітарного характеру. Тут і доля

Ліна Костенко:

«У зоні віс вітер небуття»

По-людськи, з великою гідністю вмирають тут хати, сади, двори, обеліски («нічого не забито!»), цвинтарі. Колиска української цивілізації, пражня поліщуків — центр Європи, наразі — Зона відчуження — зруйнований годинник історичного часу, який зупинився 26 квітня 1986 року.

Він зафіксував відлік трагедії уповільненої дії, внаслідок якої в Україні, за офіційними даними, радіаційно забруднено 2294 населених

А у «Сказаннях» (1864 року) красноріччя Лаврентія Похилевича можна прочитати: «Из окружающих местечко урочищ достойны внимания Стрежев», через який брати Мономахи йшли проти Кривичів, древні кургани і могили, татарський колодязь за дві верстви по дорозі на Корогод.

«...В настоящее время, — писав Похилевич, — считается в Чернобыле жителей обоево пола: православных 2160, раскольников 566, римских католиков 84, евреев 3638. Домов считается: крестьянских 320, раскольников 120 и еврейских 378, шинков до 50».

Сьогодні в усій тридцятикі-

У дзеркалі трагедії уповільненої дії

сотень й сотень тисяч переселенців Зони, й вплив найзнаменитішої Зони на свідомість людей, і спроможність чиновників різного рівня належним чином виконувати свої обов'язки, й імперативна потреба зафіксувати цілий світ наших співгромадян, українців-поліщуків, нещадно порушований Чорнобилем...

Ліна Костенко:

—Хочу сказати, хоч мене, я знаю, скоро назвуть «народницею» (це — неправда), й усе ж таки це моя радість — бути причетною до тих людей, яких я зустріла там, у Чорнобилі; це справді велике щастя. І знаєте, де я там знайшла майбутнє своєї нації? На цвинтарях... Мертві села, живі цвинтарі... У селі Апачичі в пам'яті відкладалась така картина: поминальні дні, кладовище: круки сидять на соснах; молоді люди з дітьми (багато, багато дітей) поблизу рідних могил; їхні діти прекрасною українською мовою розповідають, як вони люблять Батьківщину — а вони її втратили...

Коли люди втрачають свою малу Батьківщину, вони починають тямити, що таке взагалі Батьківщина. Воістину, то — неймовірна земля. Навіть якщо ти від природи песиміст (а я песиміст, трагізм української історії мені просто-напросто «придавив», більше того — я зареклась писати історичні романи у віршах, надто після «Берестечка»), навіть якщо так, то в Чорнобилі все стає іншим. Ці дороги для мене документальні речі про Зону (й зроблені в Зоні) — отам оптимізм! Розумієте, пишеш трагічну річ, а людина усміхнеться — це й є вражаюче перетворення...

Чорнобиль: життя «до» й «після» // «День». - 29 квітня 2006 року

пункти, розташованих на територіях 77 районів 12 областей, у 1986 році евакуйовано майже 116 тис.чоловік. Станом на 1 січня 2005 року в Україні налічувалося 2 млн 646 тис. громадян, які мають статус постраждалих від Чорнобильської катастрофи, в тому числі 105 тис.інвалідів і 643 тис.дітей.

В епіцентрі трагедії, в мертвому місті Чорнобилі, в парку Слави, є графітний знак, на якому телеграфно закарбовано код Чорнобильської трагедії.

№ 962 від 6 жовтня 1922 року

Голові Раднаркому, товаришу Леніну.

Ми, призовники 1901 року народження Чорнобильського повіту Київської губернії, заслухавши інформаційну доповідь секретаря повіткому і радісну звістку про видужання товариша Леніна, шлемо свій палкий привіт товаришеві Леніну.

Разом із цим кланемося з честю додержуватися заповітів вождя пролетарської світової революції.

Із таким написом 6 жовтня 1977 року відкрився цей знак Біди, і біля нього тогорічні призовники заклали лист призовникам 2000 року.

Закодована у слова радіація, що інфікувала цілі нації й народи, що через гени передається з покоління в покоління... Ми мусимо знати цей код, адже саме Чорнобиль увів поняття катастрофи майбутнього,

Минуле його губиться у глибокій давнині, на шляху «з варяг у греки». Іпатівський літопис робить зарубіжку на 1193 році. Суттєве уточнення в його аннали внесли минулої осені українські археологи. Їхні знахідки, зокрема й залізні фібули скандинавського походження, засвідчують, що вже в XI столітті тут було поселення з усіма ознаками містечка.

лометровій чорнобильській зоні відчуження, зоні небуття, мешкає близько 300 жителів, які в жорстокій радянській, постчорнобильській реальності не втратили коду свого роду, не покинули рідної землі. Та краще про це скажуть вони самі (записи зроблено в селі Ладижичі Чорнобильського району на Великдень 2002 року):

Марія Стехун: «Людина ж привикає і живе, як усе живе... А ми тут і зросли, і як же його кинуть. А хто кинув, поприїжджають на кладбище, бигом біжать по своїх хатах. А чого вже бігти, вже 16 років. Вже нема чого бігти, і нема чого глядіть. Уже воно всьо обсунулось, обсипалось, розтіхалось. А все-одно, воно ж бідне, бижить, як ото птиця спішить сюди. Он буслі у нас. Воно ж летить на своє кубло. Мабуть, знає, що єсть люди. Дак воно бідніше прилітає та становиться на стовпу і стоїть хто знає скільки. То чогось же йому треба. Он нас як повивозили, а ми ж ворочили все одно додому. Додому ворочили, бо ми ж поїхали отак, з самою душою, бо нам сказали на три дні. Надурила людей держава. На три дні поїхали, а назад не пускають. Дак ми обтіжджали Дніпром, да тоді бігли піши додому. Бо дома ж усе. Од малого — до великого. Коров не було і поросят не було. А дома все. Да добре, що хазяїн находився на роботі, а вже б обібрали й хату. А ота Сонька, що на краю жила, дак вона розказувала, що у ту аварію, що получилась, в їх було два собаки. Дак вона ховалася, ховалася скрізь, а тоді, — каже, — за собак, да на ліс... да переховалась оце діло. От своїх, от своїх ховаться треба було».

Продовження на наступній сторінці

Чорнобиль. 20 років по тому

Марія Рудовка: «Ой, рідненькі, ох сонечко, ох зайчик золотий. Кака ж я самосьолка, як я приїхала у свій двор. у свой сарай, у свою хату приїхала. Свої дерева, які я своїми руками сажала. Яка ж я самосьолка. А тепер наче так не кажуть. А верталася... Усяк було, усяк було. Дійшли до Паришева, а де ж ночевать — нема. Да у сараї, аж у п'ятох ночевали. Всяк було. А це, це вже тепер не трогає нас ніхто. А як вони нас стасивали. А як вони нас обзивали. А це все ж на нервах, на нервах. А тепер уже Бог милував. Аби в кармані були гроші, усе возять. Так що, воно ж дороге, ну, що ж робить. Як, слухайте, наша з дедом пенсія

екваторії вод Прип'яті зосереджується ціла флотилія човнів, які Сава Ображей зібрав на знелюдненому побережжі. Більшість їх на зиму він витягує на берег і кладе просмоєними боками на суглинкових схилах. Два-три промислових човни (промисли пов'язані переважно з сомами) залишається на воді.

Цей південний державний форпост означено скромним металевим хрестом на могилі його сина, тіло якого мовчазно винесли хвилі Прип'яті на берег. Така незмінна варта стоїть на південному кордоні дідової держави. Та ще баби Олени плач, який не стихає з роками, бо прими-

Донедавна всі свята, особливо травневі. Ображей відзначали з червоними прапорами. Транспортні й прапори вивішувалися на огорожах у кожному штаті. Жовтоблакитні прапори з'явилися тут недавно і, звичайно, нині їм віддають перевагу, ще й тому, що таку символіку сповідує новий Президент сусідньої держави, який недавно паніс Ображеям особистий візит.

Попередні українські президенти, вірні лєнінці, послідовники вождя пролетарської революції, навіть гадки не мали, що поруч після Чорнобильської всесвітньої катастрофи, за Копачами, зрівняними із землею, від яких збереглися тільки дорожні знаки; за рудим лісом, в якому зашка-

У дзеркалі трагедії уповільненої дії

ідьот на худобу. Кабанчика держим. Як би це були раніше — дак угостила би і вас ковбасами. І коровка єсть така І телятко єсть. І чотири курки є. Слава Богу, тепер уже ніхто, нічого не чіпає. Ай клопот, як-небудь, як-не-будь».

Чорнобильська зона відчуження перетворюється сьогодні на державу в державі, на автономний світ, де ще палахкотять людські долі. Не втрачено коди-ключі життя і в державі Ображей. Всяк, хто сюди потрапив, може в тому переконатися.

Держава Ображей

Сказання

Держава Ображей стоїть на правому, високому березі Прип'яті, притоки Дніпра, за геродотівськими записами красназвця Лаврентія Похилевича, на великій купецькій сухопутній дорозі Київ — Пінськ, 30-ма верстами вище Чорнобиля. Головне прожиття людність мала від Прип'яті, що відкривала можливість їй бувати у Варшаві і Херсоні.

Залишилися сліди древнього городища, обнесеного колись ровом, валом і простором до 2 десятин. Давніх переказів не збереглося. Але до 1832 року Нові Шепелічі з усіма поселеннями Денисовичі, Рудяки, Лєлів, Паришів, Кошовкою і Старосіллям належали Овруцькому базиланському монастиреві. Ліси вважалися корабельними. Церква Різдва Пресвятої Богородиці, дерев'яна, побудована в 1789 році старанням архімандрита Овруцького монастиря Іосафа Охоцького на місці попередньої парафіяльної.

Сьогодні все це з усіма переказами належить Ображеям. В

ритися з такою втраатою ніяка мати не зможе. Це друга неоправна втрата Ображей. Кількома роками раніше вони поховали старшого сина, який повертався з роботи додому. Причини смерті, в державі, яка має криміногенних сусідів, з'ясувати не можливо.

Нові Шепелічі мають унікальний державний устрій. Поділені вони на двори-штати. В одному Ображей мешкає з дружиною Оленою (жінка, гідна Ордена княгині Ольги). Вона в нього і княгиня, і порадниця, й помічниця. Весною 2006 року вони відзначать золотий подружній ювілей. В іншому штаті, господарському, він тримає корівчину, свиней, ще в іншому — складає, зберігає сіно й солом, заготовляє корм. Ближче до річки — штати рибальські з усім рибальським спорядженням.

Вузловий штат — мисливський. У прилеглих лісах повно дичини. Особливо багато вовків. Поки упорується сам. Правда, Ображей дуже потерпає від того, що митницькі поліціанти, як останні контрабандисти, відібрали в нього рушницю. Зрозуміло, держава діда має й інший збройний арсенал, але це не для преси. Без зброї жити тут не можна. У здичавілих лісах, сьогодні далеко некорабельних, з'явилася з минулого року навіть рись...

Еге ж, справжнісінька рись.

Держава Ображей, найміцніша у світі держава, яку навіть чорнобильським атомом не можна знищити, має свою неперевершену символіку. Це прапори, транспаранти, які після найбільшої техногенної катастрофи літа 86-го минулого століття перекочували у штати Ображей із загальноосвітньої школи, що в один день, евакуйовувалася в безвість.

люють дозиметри, стоїть така незнищення дідова держава.

А нинішній, за переказами, дуже не схожий на попередніх, бо навіть сам за кермом авто сидів — раптом наносить візит... на найвищому рівні. На найвищому, бо в результаті візиту, дідову державу нарешті електрифікували, кинули їй трохи продовольства, президент пообіцяв подарувати до Нового року дідові порося й подарував, але найголовніше — пообіцяв допомогти повернути Ображею вилучену рушницю.

Інколи з сусідніх державносять візити Ображеям журналісти. Що вони там про них покажуть і розкажуть Ображеям, як людям самодостатнім, байдуже. За їхніми рецептами за тридев'ять земель приїжджають сюди, правдами і неправдами, недужі. Баба Олена знає їх вдо-сталь. Патентувати не збирається, переповідає інший раз етнографам, які інколи заїжджають. Радить окремі навіть хворим на рак: ловиш вужа, якщо маленькі, то двох, кладеш їх у трилітрову банку з міцною горілкою власного розливу. настоєш у темному місці 8 днів. Вужів викидаєш, а настій малими дозами випиваєш протягом місяця і забуваєш про недугу.

Як і кожна суверенна держава, держава Ображей має митницю (КПП— контрольно-пропускні пункти Дитятки, Лєлів, Паришев). Без візи проїхати сюди навіть внукам дідовим зась, бо живуть вони в сусідній Україні. Щоб відкрити візу, треба пройти стільки поневірянь... Але Ображей живуть для внуків. і ті знають про це. Правда, жити на дідовій землі не збираються...

Тайсія Шаповаленко

Конференція

Такі оптимістичні думки викликала поїздка до США на XI щорічну Конвенцію Асоціації з вивчення національностей (Association for the Study of Nationalities Convention), яка відбулась 23–25 березня 2006 року в місті Нью-Йорку в Колумбійському університеті. Зі 105 секцій та круглих столів під час конференції більше десяти були присвячені Україні. Враховуючи те, що участь у конференції взяли науковці з більш як 40 країн світу, очевидно, що увага до України була великою — більшість доповідачів та дискусантів у

трьома доповідачами та дискусантом — після чого йшла жвава дискусія — зробив конференцію максимально ефективною і змістовною. Нам варто застосувати такий формат на наших конференціях.

Було дуже приємно зустріти серед учасників конференції могилянців. Могилянська корпоративність за океаном особливо відчутна. Приємно було познайомитись з Олегом Проциком, який підійшов до мене і сказав, що також могилянець, закінчував у нас політологію. Зараз він уже керує Європейським центром з питань

Україна відбулась у цілому світі

секціях по Україні були науковці не з України, а зі США, Канади та інших країн. З іншого боку, українські науковці брали участь не лише в секціях з української тематики, а й у засіданнях, безпосередньо не пов'язаних з Україною.

Розглядались причини успіхів та поразок посткомуністичних революцій, перспективи кольорових революцій у порівняльному аспекті, роль виборів для кольорових революцій, піднімались проблеми громадян України, які ідентифікують себе як особи з двома національностями (by-ethnos), існування homo sovietikus ukrainikus, гостро обговорювалась мовна ситуація в Україні, зокрема, питання ідеологій використання мов.

Моя доповідь стосувалась взаємозв'язку формування політичної нації в Україні в результаті Помаранчевої революції, боротьби за права людини та національно-визвольних змагань українського народу. Основним аргументом був той, що хоч політична нація в Україні сформувалась у результаті боротьби за права людини в листопаді — грудні 2004 року, зокрема, за право на вільні та справедливі вибори та право на гідність, цьому передувала боротьба за незалежність українського народу протягом століть. А тому можемо стверджувати, що українська політична нація містить елементи як етнічної, так і громадянської (civic) нації. Дуже корисним і цікавим був коментар професора Тараса Гунчака, дискусанта нашої секції.

Формат конференції — секції та круглі столи з головуючим,

національних меншин у Німеччині.

Виступали на конференції наша Олена Бетлій, історик, яка цього року стажується як Фулбрайтівський науковець в Ілінойському університеті (Урбана-Шампейн), політолог Володимир Кулик. Приємною була зустріч, яку організувала Мирослава Знаєнко, професор Колумбійського університету, для всіх гостей з України, де було багато цікавих людей, знайомств, знову ж таки гострих дискусій (наприклад, з ким варто об'єднуватись «Нашій Україні» в коаліцію після виборів), і в котрий раз переконалась, який тісний світ.

Окрім конференції, дуже приємно було виступити в Науковому товаристві ім. Тараса Шевченка в Нью-Йорку. Цей виступ відбувався в неділю, 26 березня, в день парламентських виборів в Україні. До речі, виборча дільниця в Консульському відділі Посольства України в США в Нью-Йорку, — одна з найбільших закордонних виборчих дільниць. Щоб проголосувати, як в Україні, тут доводиться постояти в черзі. Виступати перед людьми, які добре обізнані і щиро переживають за все, що відбувається в Україні та намагаються допомогти — велика відповідальність і честь.

А ще вдалось виступити з лекцією в Інституті прав людини Коледжу права Університету Сінсіннаті, де десять років тому я проводила дослідження як фулбрайтівський науковець. Тоді доводилось всім пояснювати, що таке Україна, де ми знаходимось і чому ми не хочемо бути ідентифіковані через Росію.

Знову ж таки завдяки Помаранчевій революції українці тепер цікаві як лектори (мене відразу ж запросили як почесного гостя, як тільки я повідомила, що буду на

конференції в Нью-Йорку). Директор Інституту прав людини професор Берт Локвуд вранці перед лекцією в телефонній розмові повідомив мене, що навіть одягнув помаранчевий костюм (як потім виявилось, це був жарт), чим спонукав мене шукати помаранчевий шарф. На щастя, в Оксани і Зіновія Мельників, моїх давніх друзів ще з часів фулбрайтівського стажування, як у справжніх українців, такий шарф був. Запитання слухачів під час лекції були дуже конкретними (від мовних прав, прав жінок в Україні до газової кризи), що свідчить про увагу до новин про Україну.

Під час перебування в Нью-Йорку не покидала думка, що українська громада змогла створити собі там Україну. Завдяки численній українській діаспорі, їхній жертвній праці Україна там була навіть тоді, коли її самої як незалежної держави ще не існувало. Це ж можна сказати і про інші міста США, де українська громада численна. Однак під час цієї поїздки, на відміну від моїх попередніх поїздок до США, я також відчула, що після Помаранчевої революції Україна вже існує не тільки для українців і в українцях. Україна відбулась в цілому світі.

Мирослава Антонович,
доцент кафедри загально-правових наук НаУКМА

На світліні:
Колумбійський університет приймає гостей з України

Проект «Обирай серцем»

13 квітня відбулася підсумкова зустріч II-го напряму проекту «Обирай серцем» – «Твори себе сам» за участю почесних гостей та представників компаній-партнерів.

Сертифікати найактивнішим та найініціативнішим студентам, які взяли участь у проекті, вручали Ганна Старостенко, президент БО «Фонд братів Кличків», Людмила Наконечна, генеральний директор «САН Інтербрю Україна» (ТМ «Чернігівське»), Володимир Панченко, віце-президент із науково-навчальних студій НаУКМА.

успіху в професійній кар'єрі», директором Школи бізнес-тренерської майстерності, партнер консалтингової компанії «ADDWIZE».

Тема вашого семінару – ефективна комунікація. Чи не могли б ви коротко навести власний рецепт, формулу ефективної комунікації?

Знаєте, не може бути єдиного рецепту. Але є речі, на які потрібно звертати особливу увагу. Це, по-перше, вміння слухати. По-друге, це повага до співрозмовника. По-третє, це вміння контролювати й управляти

не бути актуальним лише в тому випадку, якщо ми навчимося спілкуватися мовчки, як дельфіни. Але я не думаю, що це колись відбудеться, тому комунікація буде важливою навіть не 10 років, а завжди. Може змінитися лише глибина проблеми.

Наприклад, ми знаємо, що американцям легко встановлювати зв'язки: вони завжди посміхаються. Хоча ця посмішка і не викликає довіру, бо ми знаємо, що за нею нічого не стоїть.

Скажіть, будь ласка, які спеціальності за вашими прогнозами будуть популярними за 5 – 10 років?

Тут я однозначно можу

Руслан Лемещук: «Успішна людина вміє слухати і говорити»

Ірина Картавцева, керівник проекту від НаУКМА: «Проект «Обирай серцем» – це лише один приклад поєднання спільних зусиль освіти та бізнесу. Але могу з певністю сказати, що розвиток подібних напрямів є перспективним і за ними – майбутнє. Ми раді, що наш досвід співпраці з бізнесовими структурами впроваджують у себе й інші університети, адже робота зі студентами сьогодні – це невід'ємна складова майбутнього компанії».

Людмила Наконечна, генеральний директор «САН Інтербрю Україна»: «Відгуки, які компанія отримала за підсумками проведених семінарів, свідчать про те, що наш спільний із Фондом братів Кличків проект знайшов відклик у серцях студентів. А отже, ми зробили дещо дуже важливе. Хочу щиро побажати всім студентам успіху в обраній справі та досягнення нових вершин заради майбутнього нашої країни!»

процесом комунікації. До такого контролю не потрібно ставитися дуже критично – це важлива складова успіху процесу комунікації. Ми повинні бачити, які складові процесу комунікації працюють, а які ні.

Якщо говорити про успішну кар'єру, чи вона на всі 100% складається з вдалої комунікації?

А чи ви уявляєте собі успішну кар'єру без комунікації? Це неможливо навіть у теорії. Комунікація є складовою будь-якого чинника, що визначає успішну кар'єру. Укладення договорів, документообіг, переговори – це все комунікація. Є певні компетенції керівного складу компаній, які відрізняються в різних країнах. Але в будь-якій моделі обов'язковим є вміння комунікувати ефективно, налагоджувати зворотній зв'язок, правильно визначити мету комунікації. Будь-де, для будь-якого керівника комунікація є ключовою компетенцією. Всі успішні люди вміють говорити і слухати. А складових успішної кар'єри може бути багато – для кожного вони свої.

Які тоді інші складові успішності?

Напевне, загальними є ті, що об'єднують. Вміння управляти змінами, адаптувати себе і надихати інших людей. Тобто, лідерство. Це, однозначно, вміння передбачати. А також важливою є особиста гнучкість. Якщо ж людина нетерпима до багатьох речей, вона наврядче буде успішною.

Ярослава Бутенко не так давно на своєму тренінгу говорила, що не менше, ніж десять років, в українському бізнесі ключовим буде саме процес успішної комунікації. Чи ви погоджуєтесь з цією думкою?

Процес комунікації переста-

сказати, що існуватиме потреба в людях з освітою економістів і юристів, але в технічних науках. Будуть потрібні люди з якостями лідера. Крім того, Україні вже зараз не вистачає гарних фахівців. У будь-якій сфері. Будуть популярними технічні спеціальності, але потрібними стануть не просто технічні спеціалісти, а спеціалісти саме з тими якостями, про які ми говоримо.

А що ви вкладаєте в таке поняття, як «фахівець»?

Перш за все, це людина з гарними системними знаннями. Людина, яка безперервно вдосконалює себе. Зараз не можна стояти на місці, бо світ перебуває в русі. Тому важливо весь час розвиватися, роздвигатися, самовдосконалюватися. Конкуренція щодня стає все жорсткішою. Для мене фахівець – це людина яка знає, вміє і має певні якості, що допомагають їй свої знання і навички вдосконалювати. І взагалі я переконаний, що незалежно від освіти, будь-яку людину можна зробити «зіркою» в бізнесі. Але саме за рахунок тих особистих якостей.

Скажіть, будь ласка, чи раніше комунікація не відігравала такого важливого значення, як зараз, чи на неї просто менше звертали увагу?

Вона завжди відігравала важливу роль, але раніше більше уваги звертали на наслідки управління процесом бізнес-комунікації. Все, що ми маємо сьогодні, було і в ті часи. PR називався пропагандою. Проте відмінність у тому, що зараз ми чітко знаємо, який результат хочемо отримати і як маємо управляти процесом.

Вікторія Пономарьова
Олена Кричківська,
студентки НаУКМА

Пропонуємо читачам інтерв'ю з Русланом Лемещуком (на світлинці), автором та викладачем одного з семінарів - тренінгів «Ефективна комунікація як ключова складова

Лекція Почесного доктора НаУКМА

Національний університет «Києво-Могилянська академія» постійно приділяє увагу залученню до наукового і навчального процесу кращих інтелектуалів України і світу. Серед почесних докторів і професорів НаУКМА – Сергій Аверинцев (Росія), Ліна Костенко, Іван Дзюба (Україна), Лоуренс Майсек (Канада), Поль Рікер (Франція), Роланд Піч (Німеччина), Єжи Ключовські (Польща).

Черговою подією в Академії у травні 2006 року буде інавгураційна лекція «Основні наукові напрями розвитку сучасної інформатики» Івана

секторів економіки.

Автоматизована система ідентифікації особи в суспільстві та державі стала неодмінним атрибутом не тільки цивілізованих країн, а й країн, що розвиваються.

Найтривожнішою рисою комп'ютерного ринку і всього процесу інформатизації в Україні є стан індустрії програмного забезпечення (софтверної індустрії). Протягом останніх років частка цього сектора ринку зменшується. Така ситуація негативно впливає на процес інформатизації.

Світова індустрія інфор-

мації, Генеральний директор Кібернетичного центру НАН України. З 1995 року – академік-секретар Відділення інформатики НАН України, член Президії НАН України.

Кібернетичний центр НАН України Указом Президента України 1993 року призначений головною державною організацією з проблем інформатизації і виконує функції міжвідомчого координування. Сьогодні до Кібцентру НАНУ входить шість інститутів: Інститут кібернетики ім. В.М. Глушкова (базова організація центру), Інститут космічних досліджень, Інститут програмних систем, Інститут прикладного системного

«Основні наукові напрями розвитку сучасної інформатики»

Сергієнка, академіка-секретаря Відділення інформатики НАН України, директора Інституту кібернетики ім.

В.М.Глушкова, академіка НАН України.

Основні тези цьогоорічної лекції Івана Васильовича Сергієнка, академіка-секретаря Відділення інформатики НАН України, директора Інституту кібернетики ім. В. Глушкова, академіка НАН України можна означити так:

В Україні, за різними експертними оцінками, протягом останніх років спостерігається постійне зростання ринку комп'ютерних засобів (на 15–20 % щорічно). Ринок комп'ютерного обладнання, програмних засобів (ПЗ) і різноманітних послуг тільки у кризовому 1998 році в нашій країні можна оцінити не менш як у 500 млн. дол. США.

Державний НДІ інформатизації та моделювання економіки систематично здійснює інформаційно-аналітичну та інформаційно-обчислювальну підтримку діяльності Мінекономіки України. Розрахунки виконуються як на макrorівні, так і на мікрорівні, як для України в цілому, так і для окремих регіонів, галузей та

маційних і комунікаційних комп'ютерних технологій, за оцінками Світового банку, становить близько 1000 млрд. дол., і хоча темпи її розвитку найвищі на світовому ринку (11% щорічно), попит на засоби інформатизації залишається далеко незадоволеним і зростає ще більшими темпами. Така тенденція прогнозується і на наступні десятиріччя.

ДОВІДКА про наукову та науково-організаційну діяльність академіка І. В. СЕРГІЄНКА

Сергієнко Іван Васильович, академік-секретар Відділення інформатики НАН України, директор Інституту кібернетики ім. В.М.Глушкова, академік НАН України закінчив у 1959 році механіко-математичний факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка і з цього часу безперервно працює в Інституті кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України.

У 1964 році захистив кандидатську, а в 1971 — докторську дисертації. З 1972 — професор. Одночасно з 1972 року професор кафедри обчислювальної математики КДУ імені Т. Г. Шевченка, з 1994 року також завідувач кафедри теорії управління Московського фізико-технічного інституту, з 2002 року — завідувач кафедри автоматизованих систем оброблення інформації та управління НТУ «КПІ».

Спеціаліст у сфері інформатики, обчислювальної математики, теорії оптимізації, системного аналізу і математичного моделювання, математичного забезпечення ЕОМ. За цими науковими напрямками опублікував більше 500 наукових праць, у тому числі 21 монографію, підготував 17 докторів та 55 кандидатів наук. Академік НАН України. З 1982 по 1994 рік — заступник директора, а з 1995 — директор Інституту кібернетики імені В.М. Глушкова НАН Ук-

раїни, Інститут математичних машин і систем, Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій і систем.

Президент Української федерації інформатики (УФІ), яка прийнята в міжнародну організацію CEPIS (функціонує при Європейському Союзі). Україна єдина з колишніх республік СРСР прийнята в цю організацію. Це дає право УФІ видавати сертифікати про комп'ютерну грамотність спеціалістам різних профільів при працевлаштуванні за кордоном. За відсутності такого сертифіката наші лікарі, інженери і інші спеціалісти беруться на другорядні роботи.

Голова Національного Комітету України з інформатики. Голова Наукової ради НАН України «Інтелектуальні інформаційні технології». Голова Наукової ради з проблеми «Кібернетика» при Президії НАН України, Головний редактор міжнародного наукового журналу «Кібернетика і системний аналіз», член редколегій ряду авторитетних журналів.

Автор багатьох патентів у сфері інформатики та застосувань методів кібернетики для оброблення і захисту інформації. Керівник та виконавець низки міжнародних проектів в області інформатики. Соросівський професор.

Заслужений діяч науки і техніки (1991р.). Шестиразовий лауреат Державних премій у галузі науки і техніки: України (1972 р., 1993 р., 1999 р., 2005 р.), СРСР (1981 р., 1982 р.), премії імені В.М. Глушкова (1986 р.), імені С.О. Лебедева (1997 р.), імені В.С. Михалевича (2002 р.) НАН України.

Нагороджений Орденами та Почесними відзнаками Президента України, Президії Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

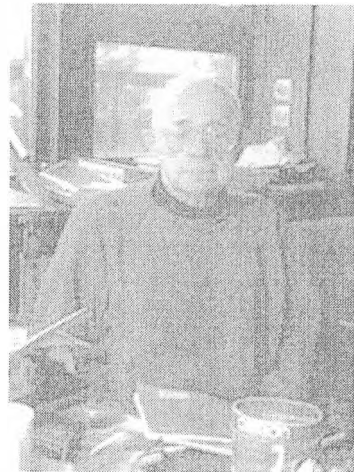
Пам'ять

Наше життя із плином історичного часу все більше уподібнюється незграбному виру нісенітниць, якій ми самі надаємо внутрішнього змісту. «Нісенітниця — рушійна сила історії», — писав Станіслав Лем. Суб'єктивність світу — в наших навіюшках. І тільки одиниці можуть усвідомлювати закони розвою світу, протинаючи у власній свідомості космічні простори неземного розуму. Важко, коли таких одиниць — на одиницю менше...

Станіслав Лем народився в Україні, у Львові, в родині лікаря Самуїла Лема. Львів на все життя залишиться для Станіслава «казковим

картина світу, тож недбале ставлення до неї — перша ознака блокування власної історичної перспективи, модель свідомого самовбивства. Лем бачив, що людство втрачає «рідну мову», натомість штучно утворюється прагматична мова спілкування та комунікації. Такою мовою десятиліття тому була советська, а сьогодні є англійська. Але генетичне підґрунтя в такій новомові розщеплене. Як наслідок — виникає покоління комунікативних машин, роботів-зомбі, не здатних бачити історичної перспективи, не здатних почувати себе. Історію закодовано саме в мові, а новомови — лише політичний муляж. Наслідки мовної експансії та

традиціями польської літератури. Письменницька космологія руйнувала усталені канони звичайної, загальноприйнятої «наукової» фізики та астрономії. Натомість у буттєвому світі історичних реалій Лем не бачив виходу з постійних світових катастроф, що може спровокувати хвора свідомість однієї людини. «Світ може загинути

Перед обличчям Космосу

Пам'яті Станіслава Лема

польським Львовом». Таким було місто до 1941 року... Те, що сталося під час советської влади, вже не належить до біографії Лема, неприйнятний внутрішньо, — це вже не «Його» Львів, а інший, історично чужий простір. Під час навчання у Львівському університеті молодий Лем замислюється над природою і вимірами людської свідомості та законами Всесвіту.

Для Лема «людство — це сума наших дефектів, недоліків, нашої недосконалості; це те, чим ми хочемо бути, але нам «успішно» не вдається: не можемо, не вміємо: це діра між ідеалами і реалізацією». Все життя Лем стверджував: «Потрібно бути собою. Завжди собою, щосили собою, нехай буде важко: ніколи не проживати чужі життя». Станіслав Лем — це складова гуманітарної аурі планети. Його вважають одним із кращих, якщо не найкращим письменником, який працював у жанрі наукової фантастики і який ніколи й рядка не написав англійською. В цьому полягала принципова позиція Лема щодо мови та її ролі в суспільстві. Для Лема мова була мікроскопом, у якому можна побачити майбутнє.

Також Станіслав Лем писав, що «мова — то нервова система культури». Якщо подивитися на засоби художнього уявлення, то у творах Лема немає жодного зайвого слова. Кожен епітет має неповторне значення, або навіть і неповторний відтінок. У такій мові криється розуміння майбутнього — унікального, єдиноможливого. Лем розумів небезпеку мововбивства, знав, до чого може призвести політика злиття мов та витворення спільного «піджину» на кшталт советської новомови.

Згодом Лем дуже обережно ставився до засилля англіцизмів та американізмів. Мова — це неповторна

лінгвоциду Лем майстерно передав у мовленні головних персонажів — тих, хто вижили після «нової останньої» світової катастрофи... Код культури — це річ зайва в майбутньому людства. Потрібні чіткі схеми, бо Людина майбутнього в Лема — це біологізована механічна система. Невже Лем не помилився?

Жанр творів письменника літературознавці визначали як наукову фантастику. Але цікаво, що сам автор хотів дистанціюватися від цього поняття. Твори Лема орієнтовано на філософські й етичні аспекти поступу людської цивілізації. Письменник увесь час перебував у пошуку нових знань. У філософському трактаті «Сума технології» Лем написав: «Якнайкращий засіб проти невігластва — нові знання...: раніше практика випереджала теорію, наразі ж теорія зобов'язана провідіти обрії практики, бо саме через невігластво людству доведеться розплачуватись у майбутньому... Життєво важливою є інформація про закони науково-технічного розвитку, але не інформація про календар відкриттів і винаходів, а інформація про їх джерело, генератор, суть».

Лем майстерно визначив перспективу розвитку людства на Землі, але всередині він захоплювався космосом, жив у координатах власного футурологічного мислення. А земний світ постійно розчаровував. Так вже склалося, що письменники не розуміли його позицій, не визнавали філософської системи та жанрових новацій.

Уже з «Діалогів» та «Зоряних щоденників» популярний жанр наукової фантастики набуває рис справжньої «лемівської» проблематики: пригоди в космосі перетворюються на пригоди людського розуму, замість захоплення — іронія та гротеск. До речі, напевно, саме гротеск єднає Лема із

випадково».

Проблематика творів Лема впливає з обмеженої природи людини й безкінечності Часу, Космосу, неможливості через власну суб'єктивність поринути в позаземні реалії та простори.

Реальність, на думку Лема, така, якою її бачить людина; світ — лише «функція випадку»: звичайні події і явища — це гра випадковостей, узагальнена у статистиці. Попри технічну силу, сучасна людина не може пізнати Космосу, оскільки розглядає Його з позиції власного розуму. А розум — система недосконала. Чи здатна тоді людина взагалі зрозуміти навколишній світ, якщо до всього підходить зі своєю міркою «науково-подібних понять»? Змодельовані світи, суспільства, космічні кораблі, галактичні трафунки, — вони не існують насправді, а є порожнечою. Але та незбагненна сила, завдяки якій вони впливають на нас, наповнює космічну порожнечу досконалістю, тобто сенсом. На жаль, цього внутрішнього сенсу бракує на Землі.

Лем встановив дуже високу планку. Його не влаштовувало зробити «абияким...» Він відчував відповідальність перед Космосом. Життєве кредо Лема, напевно, може охарактеризувати його власна письменницька формула: «Якщо людина не може щось робити гарно, то не потрібно цього робити взагалі!» Не багато готові дослухатися до цих слів...

Дмитро Дроздовський,
студент ФГН-2

Культура

Нова колекція

З бібліотеки Володимира Біляйва

Гордість Наукової бібліотеки НаУКМА становить Фонд колекцій. На 1.01.2006 р. Бібліотека має 39 бібліотечні колекції: приватні книгозбірні українських учених – В. Брюховецького, В. Панченка, М. Брика, Д. Павличка, Л. Пирога та діячів української діаспори зі США, Канади, Бразилії, Німеччини, Польщі тощо. Перші підсумки наукового опрацювання бібліотечних колекцій було узагальнено в січні 2004 року на науковій конференції «Особисті книжкові колекції та особові фонди діячів української діаспори в бібліотеках та архівах України».

Наша Бібліотека поповнилася новою колекцією – маємо честь прийняти на довічне зберігання та використання студентами та професорами книг із Бібліотеки відомого письменника, поета, журналіста, лауреата Могиланської Академії наук – Володимира Біляйва (США).

Ім'я пана Володимира відоме насправді мільйонам українців, бо ж багато років із далекого заокеанія хвилі радіостанції «Голос Америки» майже кожного вечора доносили до України його слово. В нашій бібліотеці є кілька книг пана Володимира: «На неокраїнім крилі...», «Осіння обнова», «Олена Шишацька...», «По той бік щастя», «Поліття».

12 лютого 2006 року на 80 році життя Володимир Біляйв пішов із життя. За бажанням його дружини та доньки – пані Дороті Біляйв та пані Алли Біляйв Роджерс, книгозбірню письменника буде передано до університету на правах персональної колекції.

5 травня 2006 року надійшли перші 7 посилок із книгами. По опрацюванню всієї колекції ми повідомимо могилянську громаду через організацію відповідної презентації.

Підготовлено за матеріалами сайту НаУКМА

Шанування історичної спадщини в моральному аспекті зобов'язує український народ як етнічну громаду не забувати про столітні її надбання. Нещодавно в Національному Університеті «Києво-Могилянська Академія» відкрилася виставка «Нове сакральне ікономалювання для відроджених храмів», яка показала, що наше шанування починається із «відродження», на жаль чи на щастя, однак свідомо.

Відновлювати знищені святині

In deposito (на збереження)

продовжуючи у часі національні традиції – завдання багатьох структур, які піклуються про реконструкцію і втілення розробок авторів середньовіччя, бароко, класицизму тощо.

Корпорація «Укрреставрація» 20 квітня презентувала ікони іконостасу для церкви Різдва Христового в м. Борозна. Просто чудові творіння ікон заповнили Галерею мистецтв й увібрали в себе магічну силу глибин Академії. До створення іконостасу була залучена потужна когорта людей Академії мистецтв, Спілки художників України.

Послання суворих і добрих образів виставки створює атмосферу «переходу» у світ, де панують правила жорстокої любові, у світ, де постає могутній Бог перед яким кожен схилиє голову, як перед вівтарем. І дійсно вівтар – сакральна частина, яка стоїть буфером між світським і духовним, вибирає всі молитви. Окремі складові вівтаря храму «Різдва Христового», що представлені на виставці, відтворюють крок за кроком цілісну картину знищеної пам'ятки культури. Таким чином на виставці можна побачити як сучасний сакральний живопис вписано і цілеспрямовано займає кризь призму відтворення місце в сучасному мистецтві.

Сімдесятирічний геноцид змушує нас нагально відновлювати втрачені пам'ятки мистецтва, культури, бо якщо гине пам'ятка – гине культура. Таким чином, воз'єднання з минулою історією безперечно залежить від того як відповідально ми поставимося до поновлення втрат. Шляхом реставрації, окрім того, що ми єднаємося із епохою, ми ще й стаємо частиною храму і возз'єднуємося із ним.

Світлоносність виставки залишила, окрім колосальних культурних надбань і уроків кожному хто її побачив, ще й біль від понівеченості багатьох

подібних храму «Різдва Христового» «пережитків» історії.

Із книги відгуків виставки:

Вельмишановний п. Малишко! Ви

зробили чудову люде- і богоугодну справу. Ікони, дійсно, видаються старовинними, але в той же час новими. Легкі, чіткі, зворушливі лінії, пастельні тони фарб дуже приємні оку й серцю. Хоч це й канонічні ікони, але ж малюються в наш час - і тому хотілося би більше виразу в обличчях святих. На цих іконах тільки в Божої Матері намічені й помітні живі риси обличчя, а більше ні в кого. Тож треба трохи осучаснювати древні ці мотиви.

Старший науковий співробітник, канд. ек. наук Македон Н. Л.

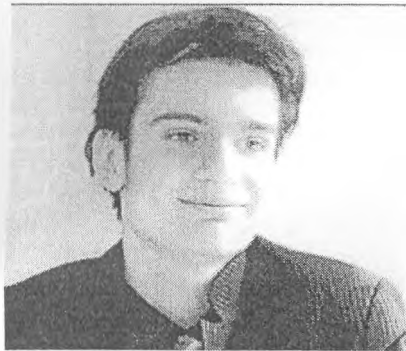
До організаторів виставки:

1. Варто було б подати схему самого іконостасу й позначити місце кожної ікони (можливо, пронумерувати на схемі й позначити при іконі на анотаціях, яких, на жаль, також немає).
2. Дати фото інтер'єру церкви.
3. Власне, у назві виставки має бути підзаголовок «Виставка ікон іконостасу для церкви Різдва Христового в м. Борозна», а тому варто було б подати храми Борозни (існуючі й неіснуючі) - це б надало більшої культурологічної глибини ідеї виставки.
4. Не вистачає анотацій до фотоматеріалів: хто фотохудожник, дата фіксації, дата реєстрації, автори реставрації тощо.

Шановний п. Малишко! Бажаю успіхів. Бажаю розвинути традицію і зробити наших богів світлішими внутрішньо, делікатнішими, а не загрозливими.

Марія Гончаренко, архітектор

Михальнок Ярина, студентка НаУКМА

Серед найпрестижніших грантів НаУКМА — пропам'ятний

НаУКМА в інформаційному просторі

грант імені Ярослава Зеленського. Присуджується він за сім публікацій про НаУКМА в періодичних виданнях. У минулі роки його виборювали Оксана Семеняк, Дмитро Заєць, Жанна Безп'яточук.

За 2005/2006 навчальний рік отримати цей грант має всі шанси Дмитро Дроздовський, студент ФГН-2.

Перелік публікацій Дмитра Дроздовського:

1. У Бермудському трикутнику інформаційного суспільства // Дзеркало тижня. — № 43 (571), 5-11 листопада 2005 року
2. «Моя душа в червоній амазонці», або помаранчевий вітер на тлі чуми // Дзеркало тижня. — № 38 (566), 1-7 жовтня 2005 року.
3. «Поезія Ліни Костенко в часах перехідних і вічних», або післямова до круглого столу // Дзеркало тижня. — № 27 (555), 16-29 липня 2005 року.
4. Екскурс сторінками українського лінгвоциду // Дзеркало тижня. — № 22 (550), 11-17 червня 2005 року
5. «Віч-на-віч з епохою», або «Магічний кристал» Володимира Панченка // Слово Просвіти. — ч. 36 (309) 8-14 вересня 2005 року.
6. Віра Річ: «Переказ для мене, неначе дзеркало...» // Слово Просвіти. — ч. 45 (318) 10-16 листопада 2005 року.
7. «Чорна діра» радянської системи — 40 років потому... // Слово Просвіти. — ч. 49. (322) 8-14 грудня 2005 року.

Публікації

Битва за Київ. Дубль другий. (Коментарі президента НаУКМА В'ячеслава Брюховецького щодо процесу обрання секретаря Київради та власної відмови від мандату депутата Київської ради) // Україна молода. — 2006. — 29 квітня

Дмитро Наливайко. Пам'яті Михайла Москаленка // Критика. — 2006 р. — Квітень. — С. 33.

Vita Brevis, Academia Longa // Welcome to Ukraine. — 2006. — №1 (36). — Р. 46-52.

Юрій Мицик. Відкритий лист Президентів України // Слово Просвіти. — 2006 р. — 20-26 квітня. — С. 7.

Андрій Нестеренко. Два крила надії // Голос України. — 2006 р. — 22 квітня. — С. 10

Андрій Чирва. Твори себе сам // Урядовий кур'єр. — 2006 р. — 22 квітня.

Юлія Мостова, Наталія Яценко. Прекрасних планів громадя, або п'ятдесять

першочергових завдань виконавчої влади // Дзеркало тижня. — 2006 р. — 21 квітня. — С. 2.

Євген Федченко. Те, чого ми не знаємо, може вбити // Дзеркало тижня. — 2006 р. — 21 квітня. — С. 20.

Катерина Щоткіна. Ліберте? Егаліте? Мораліте! // Дзеркало тижня. — 2006 р. — 21 квітня. — С. 16.

Яна Стадільна. Створи себе сам // Голос України. — 2006 р. — 20 квітня. — С. 5.

Дарина Горова. Прощайте, нукліди // Україна молода. — 2006 р. — 19 квітня.

Ольга Куровець. «Мисливці за скарбами» — мисливці за життям // Шлях Перемоги. — 2006 р. — 15 квітня. — С. 9.

Києво-Могилянська фундація Америки. Дякуємо за вашу підтримку // Свобода. — 2006 р. — 14 квітня.

Di Elisabetta Rosaspina. La Rivoluzione Arancione? E Finita Dietro un Computer // Corriere Della Sera Magazine. — 13.04.2006. — Р. 38-44.

Марія Кармазіна. «Космополітичний» націоналіст // Дзеркало тижня. — 2006 р. — 8 квітня. <http://www.zn.kiev.ua/nn/show/592/53057/>

Валерій Хмелько. Проколюлися соціологи? Чи інтерпретатори їхніх даних? // Дзеркало тижня. — 2006 р. — 8 квітня. <http://www.zn.kiev.ua/nn/show/592/53099/>

Ольга Покотило. Життя після Чорнобиля // День. — 2006 р. — 7 квітня. — С. 2.

Сергій Солодкий. ...Коли книга — явище // День України. — 2006 р. — 6 квітня. — С. 2.

Редакція «Урядового кур'єра». «Історія ГУЛАГу» Енн Епплблм // Урядовий кур'єр. — 2006 р. — 6 квітня.

Юрій Мосенкіс. Хто Ви, Вільям Шекспіре? // Демократична Україна. — 2006 р. — 6 квітня.

Юрій Мицик. Про об'єктивність церковно-історичних досліджень РПЦ //

Шлях Перемоги. — 2006 р. — 5 квітня.

Ангела Афоніна. Господарники чи політики? // Хрещатик. — 2006 р. — 4 квітня. — С. 4.

Інна Ведерникова. Чому проколюлися соціологи? // Дзеркало тижня. — 2006 р. — 1 квітня. — С. 1, 3. <http://www.zn.kiev.ua/ie/show/591/53029/>

Телерадіоефіри

Сергій Головащенко: «Релігія завжди була і буде мрією, недосяжною мрією.» (Інтерв'ю з викладачем НаУКМА, кандидатом філософських наук С.І.Головащенко) Телеканал «НТН». 2006 р. — 24 квітня.

Михайло Відейко. Трипільська протоцивілізація. Радіопроект «Історія: правда і міфи». Третій канал. 29 квітня.

Леонід Залізник. Актуальні проблеми української археології. Радіопроект «Історія: правда і міфи». Третій канал. 22 квітня.

Наталія Шульга, Олена Маслюківська. День екології. Програма «Чорним по білому». Радіо. Перший Національний. 15 квітня.

Твори себе сам // Новини. Вечірній випуск. — ТБ. Новий канал. 14 квітня.

Твори себе сам // Новини. Вечірній випуск. — ТБ. ICTV. 14 квітня.

Костянтин Сігов. Українці в Європі та вдома. Програма «Гість». ТБ. 5-й канал. 12 квітня.

Володимир Панченко. Проблеми вищої освіти. Програма «Друга спроба». Радіо. Перший Національний. 5 квітня.

Юрій Мицик. Авторська програма «Історія: правда і міфи». Радіо. Третій канал. 3 квітня.

